Blogi

Kymmenittäin valtioita turvautuu IMF:ään

Kansainvälinen talous, IMF | 10.07.2020 | Mika Pösö

KIRJOITTAJA

Mika Pösö
Osastopäällikkö

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF seuraa talouden ja pandemian kehitystä jatkuvassa vuoropuhelussa jäsenmaidensa viranomaisten kanssa.

Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) laski kuluvan ja ensi vuoden kasvuennusteita jälleen toissa viikolla. Taloudellisen aktiviteetin pudotus on osoittautunut syvemmäksi ja nousu tulee olemaan hitaampaa kuin huhtikuussa ennakoitiin.

Ennusteprosenttien osuvuus riippuu pitkälti pandemian etenemiseen liittyvien oletusten toteutumisesta. Keskustelu IMF:n asiantuntijoiden ja epidemiologien välillä onkin vilkasta. Lisäksi IMF seuraa talouden ja pandemian kehitystä jatkuvassa vuoropuhelussa 189 jäsenmaansa viranomaisten kanssa – Suomessa Suomen Pankin ja valtiovarainministeriön kanssa.

Poikkeuksellinen kriisi on näkynyt IMF:ssä myös ennennäkemättömän laajana lainakysyntänä. IMF:n puoleen käännytään, kun muut rahoituslähteet eivät riitä tai ne ovat kuivuneet kokonaan. Pandemian seurauksena erityisesti moni alhaisen tulotason maa on kiireellisesti turvautunut IMF:n lainanantokapasiteettiin, joka tällä hetkellä on yhteensä noin biljoona (1 000 miljardia) dollaria.

Keskeisessä roolissa ovat olleet hätälainat, joiden maksimimäärät IMF:n johtokunta kaksinkertaisti maaliskuussa pandemian mittaluokan selvitessä. Hätälainoja on tähän mennessä myönnetty 72 valtiolle yhteensä USD 24,9 miljardin arvosta. Lisäksi kymmenien valtioiden lainapyynnöt ovat valmistelussa päätöksentekoa varten.

Toisin kuin IMF:n lainoihin yleensä, hätälainoihin ei liity sopeutusohjelmia tai ehtoja talouden uudistamiseksi. Lainaa tarvitaan ihmishenkien pelastamiseksi, terveydenhoitomenoihin ja tyrehtyneiden tulovirtojen kattamiseksi. Vaikka joissakin maissa pandemian terveysvaikutukset

ovat toistaiseksi jääneet vähäisemmiksi, pandemian talousvaikutukset ovat iskeneet lujaa ja pääomat ovat virranneet ulos.

Varmistaakseen lainattujen rahojen päätymisen tarkoitettuihin kohteisiin IMF on vaatinut lainoja myöntäessään mailta läpinäkyvyyteen ja tilivelvollisuuteen liittyviä takeita. Lainarahojen käyttökohteet tulee julkistaa ripeästi, rahojen käytölle on jälkikäteen tehtävä riippumaton tilintarkastus ja hankintasopimukset ja niihin liittyvät edunsaajat tulee julkistaa. Pohjois- ja Baltian mailla on ollut tässä työssä paljon annettavaa.

Hätälainojen lisäksi neljälle valtiolle on tehty joko uusi lainaohjelma tai aiemman ohjelman laajennus yhteensä USD 10,6 miljardin arvosta. Kolmelle paremmassa lähtötilanteessa olleelle nousevalle taloudelle on sovittu yhteensä USD 45,7 miljardin luottolimiitit. Lisäksi 28 köyhimmän valtion lainanhoitomenoihin on myönnetty avustukset ensivaiheessa lokakuuhun asti.

Hätälainoitus on kriisin alkuvaiheen toimenpiteitä ja valtioiden odotetaan siirtyvän asteittain ehdollisiin lainaohjelmiin, joiden puitteissa talouden rakenteiden uudistaminen voi jatkua. Lainaohjelmat ja niihin liittyvä ehdollisuus tulee kuitenkin rakentaa niin, että talouskehitykseen liittyvä suuri epävarmuus tulee huomioiduksi.

On selvää, että monet valtiot tulevat tarvitsemaan IMF:n rahoituksellista tukea kriisin akuuteimman vaiheen jälkeenkin talouksien tasapainoittamiseen ja elpymiseen. Vaikka IMF:n työohjelman lähiajan prioriteetit ovat muuttuneet, talouksien elpymisessä tulee korostumaan velkakestävyys, vihreys, digitaalisuus ja yhdenvertaisuus.

Asiasanat

IMF, korona, talouskasvu